

7. Αξιολόγηση

Η σύνθετη φύση του μαθήματος της Μουσικής απαιτεί ένα ισορροπημένο σύστημα αξιολόγησης το οποίο συνδυάζει ποικίλες στρατηγικές αξιολόγησης προκειμένου να αξιολογηθούν όλοι οι στόχοι, οι διαδικασίες και τα περιεχόμενα του ΑΠΜ. Η αξιολόγηση είναι αναπόσπαστο μέρος της διδακτικής διαδικασίας και η ένταξη της στο μάθημα θα πρέπει να γίνεται με τρόπο δημιουργικό, ώστε, αυτή να αποτελεί οργανικό και λειτουργικό μέρος της διδακτικής πράξης. Στόχος της αξιολόγησης είναι η ανατροφοδότηση και βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και ο εντοπισμός των μαθησιακών ελλείψεων, εστιάζοντας ιδιαίτερα στην πρόοδο του μαθητή/τριας.

Οι ΔΕΕ αξιοποιούνται κατά την αρχική, την τελική αλλά και κατά την διαμορφωτική αξιολόγηση του μαθητή/τριας. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στη διαμορφωτική αξιολόγηση η οποία είναι αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας μάθησης και αποσκοπεί στο να εντοπίσει πτυχές της μάθησης καθώς αυτή αναπτύσσεται με συστηματικό και σχεδιασμένο τρόπο. Ο ρόλος της στην ανατροφοδότηση των μαθητών/τριών με πληροφορίες σχετικές με τις συνθήκες που επικρατούν στη διδασκαλία-μάθηση είναι πολύ σημαντικός. Επίσης η καταγραφή των δεξιοτήτων, των μουσικών γνώσεων και στάσεων του μαθητή/τριας γίνεται με πολλαπλά μέσα και εργαλεία μέτρησης, μέσα από ένα ευρύ φάσμα πληροφόρησης με τη χρήση πολλαπλών ειδών αξιολόγησης από διαφορετικές πηγές. Περισσότερα τεκμήρια σημαίνει πιο έγκυρη και αξιόπιστη κρίση και λήψη αποφάσεων.

Η περιγραφική αξιολόγηση λόγω του ποιοτικού της χαρακτήρα παρέχει την δυνατότητα μιας πιο αναλυτικής διαφοροποιημένης και πληρέστερης περιγραφής των επιδόσεων του μαθητή/τριας. Με τον τρόπο αυτό η αξιολόγηση της επίδοσης του λειτουργεί ως παρωθητικός παράγοντας στην κινητοποίηση του ατόμου να βελτιώσει το επίπεδο μάθησής του και να διαδραματίσει γενικότερα θετικό ρόλο στην ανάπτυξη της προσωπικότητάς του, ενισχύοντας, έτσι, την αυτογνωσία και αυτοαντίληψή του. Στόχος είναι να γίνονται προσπάθειες δημιουργίας ενός συνδυαστικού συστήματος –συγκριτικής και διαμορφωτικής αξιολόγησης. Εκτός από το "αποτέλεσμα" αξιολογούνται και τα όσα συμβάλλουν στην πορεία της μάθησης - η προσπάθεια, τα μέσα, οι ψυχοκοινωνικές αλλαγές και βελτιώσεις του μαθητή/τριας, η δυνατότητα εφαρμογής και περαιτέρω ανάπτυξής του, τα μεταγνωστικά και συναισθηματικά χαρακτηριστικά του.

Κατά τη διάρκεια των τετραμήνων ο/η εκπαιδευτικός συλλέγει δεδομένα με τις πιο κάτω μεθόδους και εργαλεία, ανάλογα με τις ανάγκες και τους ΔΕΕ, όπως:

•**Κλίμακα ελέγχου, checklist:** Ένας κατάλογος ο οποίος μπορεί να δημιουργηθεί από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό. Ο/η εκπαιδευτικός ή οποιοσδήποτε άλλος αξιολογητής/τρια ή ακόμη και ο μαθητής/τρια βάζει απλά ένα \checkmark αν παρατηρείται ή όχι μια ζητούμενη συμπεριφορά, δεξιότητα, στάση, διάθεση, γνώση κλπ.

•**Ανεκδοτική καταγραφή:** Μια ανοιχτή, αφηγηματική, τυπική ή άτυπη μορφή παρατήρησης μιας συμπεριφοράς ενός παιδιού βάσει προκαθορισμένων κριτηρίων. Το είδος αυτό μπορεί να αποτελέσει πλούσια πηγή πληροφοριών.

•**Συνέντευξη:** Δίνει την ευκαιρία να συζητηθεί με το μαθητή ένα θέμα σε βάθος και να συγκεντρωθούν σημαντικές πληροφορίες την ώρα που γίνεται μια δραστηριότητα. Μπορεί να

υποβάλλονται ανοικτού και κλειστού τύπου ερωτήσεις ανάλογα με το πώς εξελίσσεται η συνέντευξη. Ο/η εκπαιδευτικός απλά καταγράφει τις παρατηρήσεις του.

•**Κλίμακες διαβαθμισμένων κριτηρίων/rubrics:** Ποσοτικό εργαλείο που αξιολογεί μια δραστηριότητα του παιδιού όπως ακρόαση, σύνθεση, εκτέλεση. Η διαφορά από το checklist είναι ότι μια πολύπλοκη συμπεριφορά μπορεί να αξιολογηθεί αν χωριστεί σε διαρθρωμένα επίπεδα ποιότητας.

•**Ημερολόγιο (journal):** Παιδαγωγικό ημερολόγιο ή αναλυτικό σημειωματάριο. Ο μαθητής μπορεί να καταγράψει τις απόψεις, σκέψεις, συναισθήματά του μετά από κάποιες κατευθυντήριες γραμμές από τον εκπαιδευτικό.

•**Φωτογραφίες:** Φωτογραφική καταγραφή γεγονότων που διαδραματίζονται στην τάξη έτσι ώστε ο εκπαιδευτικός ή ο μαθητής να μπορεί να ανατρέξει σε αυτά για να τα ανακαλέσει. Οι φωτογραφίες μετά την εξυπηρέτηση του στόχου (κατά περίπτωση) μπορούν να αρχειοθετούνται σε λεύκωμα συνοδευόμενες από σχόλια. Με τον τρόπο αυτό μπορούν επίσης να αποτελέσουν τεκμήρια και κατά την ενημέρωση των γονέων.

•**Βιντεογραφίες:** Μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την καταγραφή της συμπεριφοράς των μαθητών κατά τη διάρκεια ποικίλων μουσικών δραστηριοτήτων. Τα βιντεογραφημένα αποσπάσματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για σκοπούς αυτοαξιολόγησης.

•**Ηχογραφίες:** Αποτελούν μια από τις πιο αποτελεσματικές τεχνικές καταγραφής της ανάπτυξης των μαθητών σε όλους τους τομείς εφόσον πραγματοποιούνται συστηματικά. Με τη χρήση του cd player ή ακόμη και του ΗΥ και του προγράμματος Audacity, μπορεί να καταγραφούν συνθέσεις, μουσικές εκτελέσεις σε όργανα κλπ. Η αξιοποίηση των πληροφοριών μπορεί να βοηθήσει τον εκπαιδευτικό στην εξαγωγή συμπερασμάτων για την εξελικτική πορεία του μαθητή ή της μαθήτριάς.

•**Φύλλα αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης:** αφού προκαθοριστούν τα κριτήρια, τα εργαλεία αυτά μπορεί να δράσουν επικουρικά, αφενός στην παρατήρηση και αφετέρου στον φάκελο εργασιών. Η ενεργός συμμετοχή των μαθητών/τριών στη διαδικασία της αξιολόγησης είναι κεφαλαιώδους σημασίας διότι του επιτρέπει να συνδιαμορφώσει από κοινού με τον εκπαιδευτικό τους νέους στόχους μάθησης που θα ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες διδακτικές του ανάγκες. Με την αυτοαξιολόγηση ο μαθητής/τρια γίνεται ένας ανεξάρτητος ερευνητής της μάθησης και της γνώσης του/της φτάνει να αναπτύξει αυτή την ικανότητα. Με τον ίδιο τρόπο και η ετεροαξιολόγηση (κριτική ανάμεσα στους μαθητές) μπορεί να αποτελέσει μια παιδαγωγική λειτουργία με θετικές επιδράσεις στη μάθηση και διδασκαλία.

•**Εννοιολογικοί χάρτες/concept maps:** Αποτελούν μια γραφική αναπαράσταση εννοιών, όπου οι κόμβοι αντιπροσωπεύουν τις έννοιες και οι συνδέσεις αντιπροσωπεύουν τις σχέσεις μεταξύ των εννοιών. Οι συνδέσεις μεταξύ των εννοιών γίνονται με τόξα ή γραμμές και μπορεί να είναι μονόδρομες, αμφίδρομες ή μη κατευθυντικές. Είναι μια τεχνική αναπαράστασης της γνώσης, μια δομιστική άποψη για τη μάθηση και το πώς κατανοούν τα παιδιά μια έννοια.

•**Φάκελος επιτευγμάτων/portfolios:** Όλα τα πιο πάνω μπορούν να συμπεριληφθούν σε φάκελο επιτευγμάτων ανά μαθητή. Ο φάκελος επιτευγμάτων είναι σκόπιμη, συστηματική και πολυδιάστατη συλλογή πειστηρίων της μάθησης του μαθητή κατά τη διάρκεια της χρονιάς, η οποία δείχνει τις προσπάθειες, τα επιτεύγματα και την πρόοδό του. Ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να ετοιμάσει εκ των προτέρων μια κλίμακα διαβάθμισης με αριθμητική βαθμολογία η οποία να δοθεί στο μαθητή στην αρχή του τετραμήνου για να ξέρει τι θα πρέπει να συμπεριλάβει στο φάκελό του μέχρι το τέλος της χρονιάς. Έχοντας ένα λειτουργικό και αποτελεσματικό αρχείο, ο εκπαιδευτικός συγκεντρώνει πληροφορίες για το τι γνωρίζουν και τι μπορούν να κάνουν οι μαθητές και έπειτα τις ταξινομεί και τις αναλύει.

Μια συνεκτίμηση όλων των πιο πάνω μπορεί να γίνει και ηλεκτρονικά, δίνοντας μια ξεκάθαρη σφαιρική εικόνα του κάθε μαθητή και καθιστώντας την αξιολόγηση πιο έγκυρη. Βασική όμως προϋπόθεση για την έγκυρη αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της διδασκαλίας είναι η διαμόρφωση μιας δυναμικής σχέσης ανάμεσα στην αξιολόγηση με τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα (ΔΕΕ).

Με βάση το νέο ΑΠΜ δίνεται περισσότερη έμφαση στη συνέπεια, συνέχεια και κοινή στόχευση όσον αφορά τον τρόπο αξιολόγησης των μαθητών/τριών μεταξύ Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα.